

Ter informatie van de (in)formateur van de coalitie

Met onderstaande notitie geven onderstaande 21 maatschappelijke organisaties in Groningen te kennen welke maatregelen zij voorstaan bij de aanpak van de problematiek rond de gaswinning. De (in)formateur wordt verzocht dit in te brengen bij de besprekingen met de nieuwe coalitiegenoten en onderdeel te maken van het komende regeerakkoord.

Groninger Bodem Beweging	Waddenvereniging
Vereniging Groninger Dorpen	Milieudefensie
Samenwerking Mijnbouwschade	CNV
Huurders Platform Aardbevingen Groningen	FNV Noord
Natuur en Milieufederatie Groningen	Platform kerk & aardbeving
Libau	Stichting Oude Groninger Kerken
Groninger Landschap	Groninger Monumenten Fonds
Landschapsbeheer Groningen	Erfgoedpartners
Boerderijstichting Groningen	Monumentenwacht Groningen
Vereniging voor Groninger Monument Eigenaren i.o.	
Stichting Behoud Kerkelijke Gebouwen Noord-Nederland	
Erfgoedvereniging Heemschut, provinciale commissie Groningen	

29 maart 2017

Geachte (in)formateur en coalitiegenoten,

Ondergetekenden hoeven geen van de Kamerfracties te overtuigen van de ernst van de situatie in Groningen in verband met de gevolgen van de gaswinning. Dit is genoegzaam bekend. Niettemin willen we de formateur en coalitiegenoten op twee punten wijzen. In de voortgang van het versterkingsprogramma heeft zich een duivels dilemma geopenbaard: door de risico's die de gaswinning met zich meebrengt zullen alleen al in de kern van het aardbevingsgebied op basis van de huidige schatting 22.000 huizen en honderden andere panden waaronder Middeleeuwse kerken versterkt moeten worden. Dit heeft tot gevolg dat dorpen ontwricht raken en dat er vele huizen moeten verdwijnen doordat de kosten van het versterken te hoog zijn. *Niet* versterken betekent echter, gegeven de kans op een desastreuze zwaardere aardbeving, dat veel mensen hier de komende jaren niet veilig kunnen wonen. Over de risico's en de noodzakelijke versterking *buiten* de kern van het aardbevingsgebied is nog veel onduidelijk. De afgelopen jaren zagen we de verplaatsing van de gaswinning naar het zuiden gepaard gaan met een toename van het aantal bevingen aldaar. De enige uitweg is een versnelde reductie van de gaswinning die een afname van het aantal (zwaardere) bevingen tot gevolg heeft. Hiermee wordt tijd gewonnen voor de versterking dan wel kan de versterkingsoperatie worden beperkt.

Uit het onderzoek van de Rijksuniversiteit Groningen blijkt dat de problemen rond de gaswinning de gezondheid van mensen met meervoudige schade steeds verder aantasten.¹ Dit betreft duizenden bewoners. Er is geen enkel perspectief dat deze aantasting ophoudt. Integendeel, alle deskundigen zijn het er over eens dat, zolang er gas wordt gewonnen, de

¹ http://www.rug.nl/news/2017/02/aardbevingen_tasten_gezondheid_verder_aan

bevingen zullen blijven en dus schade op schade zullen veroorzaken. Het KNMI bevestigde onlangs dat er ook een kans blijft op zwaardere bevingen.²

De druk op de NAM zich uit het schadeafhandelingsproces terug te trekken neemt toe. Momenteel wordt gewerkt aan een versterking van de rol van de Nationaal Coördinator Groningen in deze. We wijzen er op dat de hierboven genoemde problemen los staan van de vraag wie de regie voert over de schadeafhandeling en versterking.

De ernst van de situatie werd onlangs onderstreept door de Rechtbank Assen op 1 maart jl. We citeren:³

4.4.6

De rechtbank is met eisders van oordeel dat het recht op eerbiediging van de integriteit van hun persoon, de veiligheid van hun woning en hun persoonlijke levenssfeer belangrijke fundamentele rechten zijn. De inbreuk die daarop door NAM wordt gemaakt is in veel gevallen ook ernstig, want in een groot deel van het Groningenveld worden inwoners gedurende langere tijd geconfronteerd met aardbevingen en/of de dreiging van (zwaardere) aardbevingen, die hun lijf en goederen kunnen schaden. Dit gaat verder dan een enkele aantasting van het milieu als zodanig. Uit de diverse onderzoeken die zijn overgelegd en de maatregelen die door NAM en de Staat worden getroffen blijkt dat de aardbevingen bij veel inwoners ten koste gaan van hun welzijn, hun levensvreugde en hun toekomstplannen. Mensen vrezen voor hun eigen veiligheid en die van hun dierbaren, hebben financiële zorgen omdat zij zich gevangen voelen in een woning die minder waard wordt en onverkoopbaar is, hebben spanning en frustraties over de schades die ontstaan en over de financiële afwikkeling en het herstel daarvan en hebben in algemene zin verdriet om wat zij kwijt zijn geraakt. (...) Bovendien gaat het in de onderhavige zaak om een veel langere periode die tot op de dag van vandaag voortduurt en voor onbepaalde tijd blijft voortduren. De Afdeling [*de Raad van State, red.*] heeft in haar uitspraak van 18 november 2015 geoordeeld dat de aard en de schaal van de met de gaswinning gepaard gaande gevolgen zodanig zijn, dat de in de artikelen 2 en 8 EVRM genoemde grondrechten (te weten het recht op bescherming van leven en het recht op eerbiediging van privé leven, familie- en gezinsleven en woning) van toepassing zijn.

4.4.7.

Gelet op al het voorgaande is de rechtbank van oordeel dat voor het deel van Groningenveld waar regelmatig aardbevingen worden gevoeld en schade wordt geleden, gesproken kan worden van een situatie waarin door NAM een ernstige inbreuk wordt gemaakt op een fundamenteel persoonlijkheidsrecht, welke inbreuk ook zonder dat sprake is van geestelijk letsel, bij degenen die daardoor persoonlijk gevoelens van angst, zorg en psychisch onbehagen ervaren, leidt tot aantasting in de persoon op andere wijze als bedoeld in artikel 6:106 lid 1 b BW.

Op 15 februari 2017 is een motie in de Tweede Kamer aangenomen over de gaswinning in Groningen die Kamerbreed is ondersteund.⁴ Zie ook bijlage I. De ambities die hierin zijn opgenomen, sluiten op een aantal punten aan bij de oproep vanuit de provincie die op 15 februari door de CvK dhr Paas is overhandigd aan de Tweede Kamer en die ondertekend is door een groot aantal maatschappelijke en bestuurlijke organisaties.⁵ Zie ook bijlage II.

² <http://www.rtvnoord.nl/nieuws/167464/KNMI-Dreiging-zwaardere-aardbevingen-blijft>

³ <https://www.rechtspraak.nl/Organisatie-en-contact/Organisatie/Rechtbanken/Rechtbank-Noord-Nederland/Nieuws/Paginas/NAM-aansprakelijk-immateriele-schade-inwoners-Groningenveld.aspx>

⁴ Tweede Kamer, vergaderjaar 2016–2017, 32 849, nr. 110 I.

⁵ https://www.provincieg groningen.nl/actueel/nieuws/nieuwsbericht/_nieuws/toon/Item/groningen-doet-in-den-haag-oproep-aan-lijsttrekkers-over-gaswinning/

De ondertekenaars vinden dat de nieuwe coalitiegenoten zich beide documenten terdege ter harte moeten nemen. De situatie vraagt om een kabinet dat zich helder uitspreekt, concrete vertrouwenwekkende maatregelen neemt en zich hieraan klip en klaar committeert.

Het bovenstaande overwegende, vinden de ondertekenaars dat de komende regeringsverklaring een gaswinningparagraaf zou moeten bevatten, die de volgende punten zou moeten bevatten:

- Binnen 12 jaar wordt de gaswinning naar 0 (nul) teruggebracht. Hiervoor wordt een concreet plan ontwikkeld met streefdata. Op basis van dit plan worden gerichte maatregelen genomen voor het aanpassen van de gasapparatuur, wordt ingezet op andere energiebronnen en wordt met het buitenland onderhandeld over aanpassing van de leveringscontracten. Met het verdwijnen van aardgaswinning zullen banen verloren gaan; er zal daarom tegelijkertijd worden geïnvesteerd in vervangende werkgelegenheid. Een dergelijk plan geeft de toekomst van Groningen weer perspectief. Zouden de bevingen onverhoopt zwaarder en frequenter worden, dan wordt ingezet op een versnelde afbouw van de gaswinning.
- In het kader van de afbouw van de afhankelijkheid van de gaswinning investeert de overheid versneld in een energietransitie, waarbij de provincie Groningen een 'voorloperfunctie' krijgt. Dit zal niet alleen voor het Groningse vasteland positief bijdragen aan een sneller onafhankelijk worden van gas, maar tegelijkertijd ook helpen om het deels Groningse Werelderfgoed Waddenzee te beschermen.
- Aan het eind van de komende kabinetsperiode - na 4 jaar - bedraagt de gasproductie maximaal 12 miljard kuub per jaar.⁶ Door de afbouw van de gasproductie - zie ook het eerste punt - en de daardoor gereduceerde kans op (zwaardere) bevingen, wordt tijd gewonnen voor de versterking dan wel kan de versterkingsoperatie worden beperkt.
- De NAM wordt daadwerkelijk uit het proces van schadeafhandeling gehaald; NAM heeft geen enkele inhoudelijke bemoeienis met de besluiten in het schadeafhandelingsproces.
- Alle schade die direct of indirect het gevolg is van de mijnbouwwinning wordt vergoed, zowel voor particuliere woningbezitters als voor ondernemingen en agrarische bedrijven.
- Er komt een generieke uitkoopregeling voor woningbezitters in het aardbevingsgebied.
- Panden waarvan de verstevigingskosten hoger zijn dan de marktwaarde worden niet zonder meer gesloopt, met name niet als het pand historische betekenis heeft of als sloop een (beschermde) dorpsgezicht aantast of als het pand een meer dan gemiddelde contextuele betekenis heeft. In die gevallen mogen verstevigingskosten in principe niet dwingend tot sloop leiden.
- Bij sloop vanwege mijnbouwschade of versterking wordt - naar keuze - minimaal de herbouwwaarde of een bevingsbestendige vervangende nieuwbouw vergoed.

⁶ Dit maximum is conform het advies van SodM dat is gebaseerd op de conclusie van wetenschappelijk onderzoek naar een veilig winningsniveau.

Is getekend:

Groninger Bodem Beweging	Waddenvereniging
Vereniging Groninger Dorpen	Milieudefensie
Samenwerking Mijnbouwschade	CNV
Huurders Platform Aardbevingen Groningen	FNV Noord
Natuur en Milieufederatie Groningen	Platform kerk & aardbeving
Libau	Stichting Oude Groninger Kerken
Groninger Landschap	Groninger Monumenten Fonds
Landschapsbeheer Groningen	Erfgoedpartners
Boerderijstichting Groningen	Monumentenwacht Groningen
Vereniging voor Groninger Monument Eigenaren i.o.	
Stichting Behoud Kerkelijke Gebouwen Noord-Nederland	
Erfgoedvereniging Heemschut, provinciale commissie Groningen	

Bijlage I

MOTIE VAN HET LID JAN VOS C.S.⁷

Voorgesteld 15 februari 2017
De Kamer, gehoord de beraadslaging,

overwegende:

- dat Groningen een dringend appel heeft gedaan op de landelijke politiek om de positie van de door gaswinning getroffen Groningers te verbeteren;
- dat de aardgaswinning in Groningen catastrofale gevolgen heeft gehad;
- dat de vaststelling en afhandeling van de mijnbouwschade door de NAM vaak slecht is verlopen, waardoor gedupeerden tot eindeloos en machteloos afwachten werden veroordeeld;

spreekt uit:

- dat de gaswinning verder teruggebracht moet worden;
- dat de NAM uit het proces van schadeafhandeling moet worden gehaald, onverkort de wettelijke aansprakelijkheid van de NAM conform de Mijnbouwwet;
- dat er een uitkoopregeling moet komen voor iedereen die het gebied wil verlaten;
- dat alles in het werk moet worden gesteld om het vertrouwen van de Groningers terug te winnen,

en gaat over tot de orde van de dag.

Jan Vos	Van Veldhoven
Bosman	Bruins
Klever	Van Tongeren
Smaling	Dijkgraaf
Agnes Mulder	Krol
Klein	Ouwehand

⁷ Tweede Kamer, vergaderjaar 2016–2017, 32 849, nr. 110 1

Bijlage II

Onderstaande tekst is op 15 februari door de Commissaris van de Koning, dhr Paas, overhandigd aan de voorzitter van de Tweede Kamer, namens en in gezelschap van vertegenwoordigers van alle ondertekenende bestuurlijke en maatschappelijke organisaties.

Nu eenheid over gaswinning in Groningen

Wij hebben naar aanleiding van het lijsttrekkersdebat in Groningen een DRINGEND VERZOEK aan alle fracties in de Tweede Kamer. Vorige week, 8 februari 2017, vond in de Statenzaal in Groningen het eerste lijsttrekkersdebat plaats. Ons viel op dat de lijsttrekkers het over opvallend veel zaken in het gaswinningsdossier eens zijn. Dat is mooi.

Wij dringen er bij u op aan om over die zaken al voor de verkiezingen afspraken te maken. En daarmee het ontwrichtende aardgasdossier zoveel mogelijk te depolitiseren. Natuurlijk bestaan er nog steeds verschillen van mening. Maar als de nationale politiek zo snel mogelijk een akkoord sluit over de kern van de aanpak in Groningen, kunnen we aan de slag. Dan weten we in Groningen waar we aan toe zijn.

De consensus onder de partijen bestaat volgens ons uit de volgende onderdelen:

1. Er moet een eind komen aan het 'gehakketak'. De problemen rond gaswinning moeten zo snel mogelijk worden opgelost. Bewoners krijgen reële keuzes met toekomstperspectief voorgelegd. Dat is wezenlijk voor het herstel van vertrouwen in Groningen.

2. Niet het geld, maar veiligheid en schadepreventie voor Groningers staat voorop. Die kan niet worden gegarandeerd bij het huidige winningsniveau. Daarom willen wij een verantwoord afbouwplan gaswinning ingaande in 2018, zodat de regio, en ook alle afnemers van Gronings gas, weten waartoe ze zich moeten verhouden.

3. Schade & Versterking van woningen. De (administratieve) belasting voor bewoners bij schadeafhandeling en versterking wordt optimaal verlaagd. Lopende schadegevallen worden met voorrang afgedaan, nieuwe schadeafhandeling en versterking worden onafhankelijk georganiseerd. Bij versterken worden koppelkansen zoals toekomstbestendige dorpen, levensloopbestendig wonen, zorg en leefbaarheid maximaal meegenomen.

NAM speelt geen rol meer bij de inhoudelijke afwegingen.

4. Nederland moet snel investeren in de energietransitie, en daarbij de kansen benutten die Groningen daarvoor te bieden heeft zodat Groningen koploper wordt.

Toelichting:

Groningers hebben massaal geluisterd naar de lijsttrekkers in het debat van 8 februari. Dat debat kwam op de dag na een indrukwekkende fakkeloptocht waaraan duizenden mensen deelnamen. Wij herkennen ons in het voornemen van de lijsttrekkers om de gaswinning te depolitiseren, om zo de problematiek sneller aan te kunnen pakken. En wij stelden tevreden vast dat de lijsttrekkers het over een aantal belangrijke zaken nu al eens zijn. Ook de minister-president heeft op 9 februari laten weten dat het gasdossier "een nationale zaak" is.

Het herstel van vertrouwen is gebaat bij duidelijkheid en concrete resultaten.

Wij roepen de lijsttrekkers van alle politieke fracties in de Tweede Kamer op, nog voor de verkiezingen van 15 maart, het bovenstaande te onderschrijven en te bewerkstelligen dat dit onderdeel wordt in het komende regeerakkoord:

De Groninger Bodem Beweging, Milieudefensie, gemeenten Loppersum, Eemsum, Slochteren, Hoogezand-Sappemeer, Menterwolde, Delfzijl, Groningen, Bedum, Winsum, Appingedam, Ten Boer, De Marne, College van Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen, VNO-NCW/MKB Noord, Natuur en Milieufederatie, FNV, LTO-Noord, Platform Kerk & Aardbeving, Libau en Groninger Dorpen.